

Název dokumentu: Jak se vyhnout insolvenčnímu řízení pro podnikatele a právnické osoby

Autor: Nikola Antlová, nantlova@urbasek.partners, Urbášek&Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

Právní stav ke dni: 20.3.2020

Popis dokumentu:

Dokument obsahuje stručný návod postupů pro podnikatele (živnostníky, OSVČ či právnické osoby), jak postupovat při snížení příjmů v důsledku koronavirové pandemie

V dokumentu naleznete praktické postupy, jak se vyhnout insolvenčnímu řízení a jak reagovat na aktuální nepříznivou finanční situaci.

Disclaimer:

Dokument je součástí projektu Právo v roušce. Jde pouze o vzor. Užívejte a upravujte jej s rozmyslem. Pokud byste měli jakékoliv pochyby nebo nejasnosti, spojte se s kteroukoliv advokátní kancelář a zajistěte si kvalifikovanou právní podporu. Vzory nejsou totiž právní službou ani právní službu nenahrazují. Proto si dovoluujeme vyloučit naši případnou povinnost hradit újmu, která by komukoliv použitím těchto dokumentů vznikla. A použitím nebo upravením těchto dokumentů se práva na náhradu takové případné újmy vzdáváte.

Jak se vyhnout insolvenčnímu postupu podnikatele a právnické osoby

Představme si modelový příklad situace podnikatele či právnické osoby:

Podnikatel živnostník, případně podnikající prostřednictvím společnosti s ručením omezeným: Podnikatel platí nájemné za pronájem provozovny a další fixní náklady (energie, služby, úklid), nakupuje součástky a zboží od dodavatelů, sám dále prodává své služby a výrobky, splácí podnikatelský úvěr od banky, splácí leasing na auto, platí mzdu svým zaměstnancům.

Co udělat, pokud už teď vím, že se dostanu do problému a jak se v tom zorientovat?

Komunikujte s věřiteli (s bankou, s pronajímatelem, leasingovou společností)

Komunikujte s předstihem se všemi věřiteli, tedy s bankou ohledně podnikatelského úvěru či jiné půjčky, s leasingovou společností ohledně leasingových splátek i s pronajímatelem ohledně nájemného. V současné situaci může být řada věřitelů ochotna se s Vámi dohodnout např. na odkladu splátek či prodloužení lhůty.

- **Sledujte situaci u bank**

Řada bank už avizovala, že poskytnou svým dlužníkům odklad splátek hypoték a jiných úvěrů a půjček (např. Česká Spořitelna). Lze očekávat, že se většina bankovních institucí připojí. Sledujte internetové stránky své banky. Pokud vyjádření nenajdete, kontaktujte ji sami, nečekejte.

- **Požádejte o odložení splátek nebo o prodloužení lhůty (viz. vzorové dokumenty v sekci Obchodní vztahy)**

Máte-li v příštích měsících zaplatit za zboží či služby (např. auto, elektronika, nájemné, leasing) a nemáte dostupné finanční prostředky, požádejte věřitele (i pronajímatele) o odložení splátek či prodloužení lhůty k zaplacení.

- **Požádejte o částečné prominutí či slevu z nájemného**

Jestliže máte uzavřenou nájemní smlouvu a víte, že nájemné ve stanovené výši nebudete schopni uhradit, přichází v úvahu žádost o prominutí splátky či slevu z nájemného. Předchozí bod je možné využít i v tomto případě.

- **Komunikujte s úřady**

Nebojte se oslovit správu sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovnu nebo finanční úřad. Řešte s nimi Vaši situaci. Můžete je požádat o odklad záloh, odpuštění penále a podobně.

Komunikujte se svými dodavateli a odběrateli

Stejně jako s bankami komunikujte včas také se svými dodavateli a odběrateli. Pokud už nyní víte, že nebudete schopni svůj závazek splnit nebo že druhá strana nebude schopna plnit Vám, kontaktujte protistranu a pokuste se dohodnout na postupu uvedeného výše. Pokud se Vám to nepodaří, máte další možnosti řešení:

- **Dohoda o změně či ukončení závazku (viz. vzorové dokumenty v sekci Obchodní vztahy)**

Řešením může být dohoda o změně smlouvy, která může spočívat v odložení termínů, snížení množství dodaného zboží nebo dodání jiného zboží.

Pokud je zřejmé, že ani jedna ze stran nemá zájem nebo nebude schopna splnit, lze se dohodnout také na ukončení smlouvy. Tato varianta by měla být až jako poslední, tím spíše u dlouhodobějších závazků.

- **Oznamte druhé straně nemožnost plnění (viz. vzorové dokumenty v sekci Obchodní vztahy)**

Pokud nejste schopni splnit svůj závazek vůbec, tedy ani při navýšení nákladů, za ztížených podmínek ani později, oznamte to protistraně. Dalším případem nemožnosti plnění je tzv. fixní závazek, kdy je oběma stranám zřejmé, že odběratel nebude mít na opožděném plnění zájem (jde např. o dodávku na určitou konkrétní akci nebo určitý termín).

- **Výzva k obnovení jednání o smlouvě pro změnu poměrů (viz. vzorové dokumenty v sekci Obchodní vztahy)**

Pokud v důsledku pandemie koronaviru můžete splnit pouze za neúměrného navýšení nákladů (např. nedostatek zaměstnanců a nutnost najmout nové proplátit přesčasy apod.) a stane se tak pro Vás smlouva hrubě nevýhodnou, můžete vyzvat protistranu k obnovení jednání o smlouvě.

- **Odstoupení od smlouvy (viz. vzorové dokumenty v sekci Obchodní vztahy)**

Pokud Vaše protistrana porušila smlouvu podstatným způsobem, např. nezaplatila za zboží či služby, nebo dodávku vůbec nedodala a zároveň nedošlo ke vzájemné dohodě, je možné od smlouvy odstoupit. Toto řešení vždy nejprve zvažte z dlouhodobého hlediska.

- **Odpovědnost za porušení smlouvy v důsledku zásahu vyšší moci**

Pokud nejste schopni dostát svým závazkům v důsledku pandemie nebo opatření vlády, lze takovou překážku zpravidla vykládat jako zásah vyšší moci. Za porušení smlouvy pak nebudete odpovědní, resp. nebudete povinni nahradit protistraně vzniklou škodu. To platí i u druhé smluvní strany.

Prosím, berte na vědomí, že u všech smluv je nutné zkontrolovat jejich přesné znění. Některé případy zde uvedené mohou být vyloučeny.

Komunikujte se svými zaměstnanci a dohodněte se na příslušných opatřeních

V této nelehké situaci se především snažte se svými zaměstnanci aktivně komunikovat. Vysvětlete jim současné postavení podniku, plánovaná opatření a co to pro ně konkrétně znamená. Chraňte své zaměstnance a přijměte na pracovišti vlastní opatření proti šíření nemoci.

Pokud nemůžete zaměstnancům přidělovat práci a hrozí Vám nedostatek prostředků na mzdy, přicházejí v úvahu tato opatření:

- Práce mimo pracoviště či převedení na jinou práci (po dohodě se zaměstnancem) - (viz vzor v sekci Zaměstnanci);
- Čerpání dovolené (po dohodě se zaměstnancem, zaměstnavatel může nařídit minimálně 14 dní předem) (viz vzor v sekci Zaměstnanci);
- Čerpání náhradního volna (po dohodě se zaměstnancem);
- Snížení náhrady mzdy (v případě omezení odbytu výrobků nebo poptávky po službách) až na 60 % (viz vzor v sekci Zaměstnanci);
- Pracovní neschopnost, karanténa či ošetřovné – při pracovní neschopnosti a nařízené karanténě zaměstnance hradí zaměstnavatel náhradu mzdy ve výši 60 % po dobu prvních 14 dnů, následně je hradí příslušná OSSZ; ošetřovné hradí od počátku OSSZ.

Sledujte aktuální prohlášení vlády a jiných institucí k pomoci podnikatelům

Sledujte aktuální opatření přijatá vládou, prohlášení ostatních úřadů, která by mohla ulehčit Vaši situaci. A následně je využijte.

V současné době již byla přijata následující opatření:

- Bezúročné půjčky podnikatelům postiženým epidemií;
- Prominutí sankcí při pozdním podání daňového přiznání a zaplacení daně;
- Prominutí sankcí při pozdním zavedení EET.

Vláda dále plánuje jednat o zavedení dalších opatření, a to např.:

- Prodloužení ošetřovného pro zaměstnance na celou dobu uzavření škol, rozšíření pro rodiče dětí až do 13 let a osoby pečující o své blízké v důsledku uzavření denních stacionářů;
- Ošetřovné pro OSVČ pečující o děti do 13 let ve výši 424,- Kč denně;
- Podpora zaměstnanosti – Náhrada mzdových nákladů státem:
 - zaměstnavatelům, jejichž zaměstnanci jsou v karanténě (zaměstnavatel dostane proplacenou náhradu mzdy pro zaměstnance ve výši 60 % průměrné mzdy);
 - zaměstnavatelům, kteří museli omezit či zavřít provoz v důsledku krizových opatření vlády (zaměstnanec dostává náhradu mzdy ve výši 100 % průměrné mzdy, zaměstnavatel dostane proplaceno 80 %).

Zvažte náhradu škody po státu

Pokud by Vám vznikla škoda v přímé souvislosti s přijetím krizových opatření státem, můžete zvážit náhradu škody proti státu. Sledujte aktuální situaci, která se bude ve vztahu k této otázce vyvíjet. Shromážděte dokumenty, které škody prokazují.

Závěr

Nezapomeňte, že vždy platí, že aktivní a včasná komunikace zvyšuje možnost dohody a předejití problému. Pokus o překlenutí současné nepříznivé situace je ve většině případů pro obě strany výhodnější než jednostranné ukončení vztahu. Buďte tedy aktivní a nebojte se zeptat! Hledejte aktuální informace a novinky. Buďte v obraze, abyste nepropásli příležitost, jak pomoci své firmě nebo živnosti.